

739.

**Rozporządzenie wykonawcze
Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości**

z dnia 1 sierpnia 1924 r.

w sprawie postępowania o uznanie za zaginione bez własnej winy osób, których zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Na podstawie art. 3a i 3b ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin, oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. № 32, poz. 195) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 12 lutego 1924 roku w sprawie częściowej zmiany powołanej ustawy (Dz. U. R. P. № 21, poz. 223) zarządza się co następuje:

§ 1. Wdrożenie postępowania i uznanie osób za zaginione na podstawie niniejszych przepisów ma na celu jedynie danie osobom, pozostałym po zaginionych podstawy do ubiegania się o zaopatrzenie po myśli ustawy.

Do wniesienia podania u uznanie za zaginionego bez własnej winy w rozumieniu powołanej na wstępie ustawy są uprawnione pozostałe po nim osoby, a mianowicie:

- a) żona,
- b) dzieci ślubne,
- c) dzieci nieślubne, których ojcostwo jest prawnie stwierdzone,
- d) dzieci adoptowane przez zaginionego, które były na jego utrzymaniu,
- e) rodzice zaginionego.

W imieniu osób niewłasnowolnych uprawnieni są do wnoszenia podań i podpisywania deklaracji ich kuratorowie, w imieniu dzieci małoletnich matka, ojciec, lub prawni opiekunowie.

§ 2. Za zaginione mogą być uznane tylko osoby, które zaginęły bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, a zaginięcie to pozostaje w związku przyczynowym z ich służbą tak obywatelską, jak i ochotniczą:

- a) w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) w uznanych przez Państwo Polskie w drodze ustawodawczej polskich formacjach wojskowych przy armjach obcych,
- c) w armjach państw zaborczych, o ile służbę tę pełniły w czasie od 1 sierpnia 1914 r., a to: w armji niemieckiej do 27 grudnia 1918 r., w armji rosyjskiej do 1 marca 1918 r., w armji austro-węgierskiej do 1 listopada 1918 r.,
- d) w walkach orężnych przeciw państwom zaborczym i nieprzyjacielskim o niepodległość Polski po 1 sierpnia 1914 r.

§ 3. Za zaginionych mogą być uznani jedynie obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Warunek posiadania obywatelstwa polskiego nie jest wymagany

tylko odnośnie do osób, wymienionych w § 2 lit. d.

Osoby, wymienione w § 2 lit. c, mogą być uznane za zaginione, o ile posiadają prawo do obywatelstwa polskiego.

Osoby, które służyły w formacjach polskich, nie posiadając obywatelstwa polskiego podpadają pod § 2 lit. d.

Dowodem obywatelstwa polskiego osób, które służyły w Wojsku Polskim jest okoliczność przyjęcia ich do służby w Wojsku Polskim.

§ 4. Za służbę w wojsku można uważać tylko tę służbę, w czasie której dana osoba podlega takim obowiązkom, jakie ciążyą na osobach, pozostających w czynnej służbie.

§ 5. Władzą powołaną do przyjęcia podania i zebrania przepisanych zaświadczeń i dowodów stwierdzających okoliczności, potrzebne do wydania orzeczenia o zaginionym jest:

1) powiatowa komenda uzupełnień właściwa dla miejsca stałego, względnie ostatniego zamieszkiwania w kraju osoby zaginionej.

2) powiatowa komenda uzupełnień, w której okręgu znajduje się miejsce stałego, względnie ostatniego zamieszkania w kraju osoby, pozostałej po zaginionym, o ile tenże nie posiadał takowego w kraju.

3) powiatowa komenda uzupełnień Warszawa-Miasto № II we wszystkich innych wypadkach.

§ 6. Do uznania osoby za zaginioną wymagane jest udowodnienie następujących okoliczności:

- a) stosunku prawnego strony proszącej do zaginionego (§ 1 ust. 2),
- b) oddziału (formacji i t. p.), w którym zaginiony służył, oraz czasu i charakteru (obowiązkowa, ochotnicza) tej służby (§ 2),
- c) związku przyczynowego między tą służbą, a zaginieniem,
- d) faktu, że zaginienie zaszło na terenie i w czasie działań wojennych, oraz, że nastąpiło bez winy zaginionego.

Nadto strona prosząca winna przytoczyć okoliczności, uzasadniające jej prawo do zaopatrzenia po zaginionym.

§ 7. Dowody okoliczności, wymienionej w § 6 lit. a winna dostarczyć sama strona prosząca przy wniesieniu podania, a mianowicie:

- a) żona — metrykę ślubu,
- b) dzieci ślubne — metrykę chrztu (urodzenia),
- c) dzieci nieslubne — metrykę chrztu (urodzenia) oraz orzeczenie właściwego sądu, stwierdzające ojcostwo zaginionego, a w b. Królestwie Kongresowym obowiązek utrzymania dziecka,
- d) rodzice — metrykę chrztu (urodzenia) zaginionego,
- e) dzieci adoptowane — akta adoptacji.

Równocześnie strona winna dołączyć do podania dowód, że zaginiony względnie strona sama ma miejsce zamieszkania w kraju.

Podania nie odpowiadające powyższym wymaganiom nie będą uwzględnione.

§ 8. Dowody innych okoliczności, w szczególności wymienionych w § 6 lit. b), c), d) oraz dowo-

dy, które dla strony są niedostępne zbiera z urzędu powiatowa komenda uzupełnień powołana do przeprowadzania postępowania w tym kierunku.

§ 9. Okoliczności, wymienione w § 6 lit. b), c), d), mają być stwierdzone zasadniczo zaświadczeniem dowództwa tego oddziału wojskowego, w którym zaginiony służył bezpośrednio przed zaginieniem, względnie zaświadczeniami odpowiednich władz wojskowych.

W razie niemożności stwierdzenia tych okoliczności przez władze wojskowe (§ 2 niniejszego rozporządzenia) mogą być one udowodnione zaprzysiężeniami zeznaniami wiarygodnych osób.

§ 10. Wszystkie władze wojskowe obowiązane są dostarczyć odnośnej powiatowej komendzie uzupełnień żądanych w tym względzie zaświadczeń i dowodów.

O przesłuchanie osób zwraca się powiatowa komenda uzupełnień do właściwych dla danych osób według ich miejsca zamieszkania sądów powiatowych (pokoju), które obowiązane są żądaniu takiemu uczynić zadość.

Do władz zagranicznych można zwracać się z żądaniem dostarczenia dowodów tylko w drodze dyplomatycznej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

§ 11. W toku postępowania, z reguły równocześnie z jego wszczęciem winna właściwa powiatowa komenda uzupełnień ogłosić w „Monitorze Polskim”, oraz w odnośnym wojewódzkim dzienniku urzędowym edykt o zaginięciu danej osoby i jej poszukiwaniu.

W edykcie należy dokładnie podać dane osobiste zaginionego (imię, nazwisko, czas i miejsce urodzenia, imiona rodziców, miejsce zamieszkania, zawód, oddział służbowy), tudzież imię i nazwisko strony proszącej oraz jej stosunek do zaginionego, przyczem należy zamieścić wezwanie do wszystkich, którzy posiadają wiadomości o zaginionym, mogące świadczyć o jego zaginięciu, względnie o jego istnieniu, aby o nich zawiadomili właściwą powiatową komendę uzupełnień w ciągu trzech miesięcy od ogłoszenia edyktu.

§ 12. Po zebraniu przepisanych dowodów, nie wcześniej jednak niż po upływie trzech miesięcy od chwili ogłoszenia edyktu w „Monitorze Polskim” powiatowa komenda uzupełnień przesyła akta sprawy właściwemu dla niej dowództwu okręgu korpusu.

§ 13. Do wydawania orzeczeń o zaginięciu ustanawia się komisje przy dowództwach okręgu korpusu złożone:

- 1) z oficera sztabowego K. S., jako przewodniczącego,
- 2) dwóch oficerów sztabowych ze sztabu dowództwa okręgu korpusu, jako członków.

Skład osobowy komisji ustala dowódca okręgu korpusu na przeciąg 1 roku.

§ 14. Przewodniczący komisji zwołuje posiedzenia, referuje sprawę, kieruje obradami i głosuje ostatni. Przed poddaniem sprawy pod orzeczenie komisji przewodniczący uprawniony jest do uzupełnie-

nia dowodów bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem powiatowej komendy uzupełnień, która przeprowadzała postępowanie.

§ 15. Orzeczenie komisji, którego przedmiotem może być tylko bądź uznanie lub nieuznanie za zaginionego w rozumieniu ustawy z dnia 18 marca 1921 r. bądź uzupełnienie dowodów—zapada w postaci uchwały większością głosów.

Orzeczenie komisji wykonuje przewodniczący.

§ 16. Orzeczenie komisji, z wyjątkiem uchwały w sprawie uzupełnienia dowodów, musi zawierać:

- a) szczegółowe określenie okoliczności, które przyjęto za podstawę orzeczenia o zaginieniu (§ 6),
- b) klauzulę, że orzeczenie o zaginieniu zostało wydane w celu ubiegania się o zaopatrzenie, oraz imię i nazwisko osoby, na której prośbę orzeczenie wydano.

Orzeczenie winno być podpisane przez wszystkich członków komisji i zatwierdzone przez właściwego dowódcę okręgu korpusu.

§ 17. Orzeczenie komisji, zatwierdzone przez dowódcę okręgu korpusu, staje się prawomocnem z chwilą jego wydania, o ile strona nie wniosła w terminie przepisany odwołania.

§ 18. Od orzeczenia komisji, z wyjątkiem uchwał w przedmiocie uzupełnienia dowodów, przysługuje stronie proszącej odwołanie w terminie dwumiesięcznym od chwili zawiadomienia o orzeczeniu.

§ 19. Odwołanie wnosi się na ręce dowódcy okręgu korpusu, który przesyła je wraz z aktami sprawy do komisji odwoławczej w Ministerstwie Spraw Wojskowych.

§ 20. Do rozpoznania i orzeczenia w sprawie odwołania ustanawia się w Ministerstwie Spraw Wojskowych (Departament Sprawiedliwości) komisję odwoławczą w następującym składzie:

- 1) Pułkownik K. S. jako przewodniczący, zaś jako członkowie:
- 2) oficer sztabowy K. S. jako referent,
- 3) dwóch oficerów sztabowych ze Sztabu Generalnego,
- 4) oficer sztabowy z wydziału poborowego dep. I Piech. Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Skład osobowy komisji wyznacza Minister Spraw Wojskowych na przeciąg 1 roku.

§ 21. Przewodniczący komisji odwoławczej zwołuje posiedzenia, kieruje obradami i głosuje ostatni. Przedstawienie stanu sprawy na posiedzeniu należy z reguły do referenta, który pierwszy oddaje głos.

§ 22. Przedmiotem orzeczenia komisji odwoławczej może być:

- a) zatwierdzenie orzeczenia komisji, ustanowionej przy dowództwie okręgu korpusu,
- b) uchylenie orzeczenia tejże komisji i orzeczenie w sprawie samej w postaci nowego orzeczenia.

Orzeczenia komisji zapadają w postaci uchwał większością głosów.

§ 23. Orzeczenie komisji odwoławczej jest ostateczne i staje się prawomocnem z chwilą ogłoszenia.

§ 24. Przed wydaniem orzeczenia komisja odwoławcza uprawniona jest do powzięcia uchwały w przedmiocie uzupełnienia dowodów bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 25. Przepis § 16 stosuje się również do orzeczeń komisji odwoławczej, z wyjątkiem postanowienia o zatwierdzeniu.

§ 26. Wykonanie ostatecznych orzeczeń komisji odwoławczej należy do przewodniczącego komisji, działającej przy dowództwie okręgu korpusu, któremu w tym celu komisja odwoławcza przesyła swe orzeczenie wraz z aktami sprawy.

§ 27. Prawomocne orzeczenie komisji stanowi prawną podstawę do ubiegania się przez stronę o zaopatrzenie w sposób, określony rozporządzeniem wykonawczem Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 stycznia 1923 r. (D. U. R. P. № 20, poz. 132).

§ 28. Orzeczenie komisji, uznające daną osobę za zaginioną, traci swą moc obowiązującą:

- a) z chwilą odnalezienia zaginionego,
- b) po upływie trzech lat, licząc od chwili wydania prawomocnego orzeczenia, uznającego osobę za zaginioną, jeżeli w ciągu tego czasu nie przedłożono metryki jego śmierci, względnie nie uzyskano orzeczenia sądowego, uznającego zaginionego za zmarłego.

Zgaśnięcie mocy obowiązującej orzeczenia winna komisja, ustanowiona przy dowództwie okręgu korpusu uwidocznić w aktach.

§ 29. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych: *Sikorski*

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości: *Siennicki*